

บทความวิจัย

นโยบายภูมิบุตรของมาเลเซียเกี่ยวกับสิทธิของชาวสยามในรัฐ เคดาห์และรัฐกลันตัน

พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์¹
อภิวัฒน์ สมานธิ²

(Received: July 15, 2020; Revised: November 17, 2020; Accepted: December 7, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสิทธิที่ชาวสยามในรัฐเคดาห์และรัฐกลันตันได้รับจากนโยบายภูมิบุตรฯ ข้อดีและข้อเสียของนโยบายภูมิบุตรฯ และแนวทางการบริหารจัดการสิทธิชาวสยามตามนโยบายภูมิบุตรฯ การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา เจ้าหน้าที่พิเศษฝ่ายบริหารของมลรัฐ และชาวสยามที่มีความรู้เกี่ยวกับนโยบายภูมิบุตรฯ ในรัฐเคดาห์และรัฐกลันตัน จำนวน 18 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา ผลการศึกษาพบว่าชาวสยามในรัฐเคดาห์และรัฐกลันตันได้รับสิทธิตามนโยบายภูมิบุตรฯ ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ (การซื้อหุ้นกองทุนหลักทรัพย์สำหรับภูมิบุตรฯ (ASB) และธนาคารประชาชน (Bank Rakyat) การค้าขาย) ด้านสังคม (รักษาพยาบาล การนับถือศาสนา) ด้านการเมือง (การแต่งตั้งเป็นวุฒิสมาชิก การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ผู้ใหญ่บ้าน) ข้อดีของนโยบายภูมิบุตรฯ คือ ทำให้ชาวสยามได้มีโอกาส

¹ รองศาสตราจารย์ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

E-mail: pornchai.l@tsu.ac.th (Corresponding Author)

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

E-mail: ong007tsu@gmail.com

รับราชการ ได้รับโควตาเข้าศึกษาสำหรับภูมิบุตรที่ไม่ใช่ชาวมลายูจำนวน 10% ส่วนข้อเสียของนโยบายภูมิบุตร คือ ชาวสยามยังไม่ได้รับสิทธิหรือมีโอกาสเท่าเทียมกับชาวมลายู แนวทางในการบริหารจัดการนโยบายภูมิบุตรต่อชาวสยามคือ นักการเมืองควรแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อให้สิทธิต่าง ๆ เท่าเทียมกับชาวมลายูแบบค่อยเป็นค่อยไป และเป็นประโยชน์ต่อรัฐบาลมาเลเซียในการทบทวนนโยบายภูมิบุตรที่มีต่อชาวสยาม ข้อเสนอแนะนี้จะทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ และสร้างแรงบันดาลใจให้แก่นักวิจัยอื่น ๆ หันมาศึกษาเกี่ยวกับชาวสยามในมาเลเซียเพิ่มขึ้นต่อไป

คำสำคัญ: นโยบายภูมิบุตร มาเลเซีย สิทธิ ชาวสยาม

RESEARCH ARTICLES

Malaysia's Bumiputera Policy and the Rights of Siamese People in Kedah and Kelantan

Pornchai Likhitthamarot¹

Apiwat Samathi²

Abstract

This research aimed to study the rights of Siamese people on Bumiputera policy in Kedah and Kelantan; to study the advantages and disadvantages of the Bumiputera policy, and the guidelines for the management of Siamese people rights according to the Bumiputera policy. This research was qualitative research. The key informants consisted of 18 community leaders, religious leaders, special official of state executive, and the Siamese people who had knowledge about Bumiputera policy in Kedah and Kelantan States by purposive sampling and in-depth interview. The data was analyzed by descriptive analysis. Result of the study revealed that the rights of the Siamese people in Kedah and Kelantan according to the Bumiputera policy in many aspects. Economic aspect (the rights to purchase of stocks in ASB funds and Bank Rakyat, trading). Social aspect (the rights in medical care,

---

¹ Associate Professor, MPA., Management for Development College, Thaksin University,
E-mail: pornchai.l@tsu.ac.th (Corresponding Author)

² Assistant Professor, Ph.D., Management for Development College, Thaksin University,
E-mail: ong007tsu@gmail.com

religious affiliation). Political aspect (the right to be senators, political party members, village headmen).The advantages of the Bumiputera policy were as follows:-the Siamese had opportunity to serve civil service, received a 10% quota of education for non-Malay children.The disadvantage of Bumiputera policy was that the Siamese people still did not have the rights or opportunities as equal as the Malay people.The guidelines for the management Bumiputera policy toward Siamese people were as follows. Politicians should amend laws and regulations in order to give the rights to Siamese people equally with the Malay people gradually and it would be beneficial to the Malaysian government in reviewing the Bumiputera policy toward Siamese people. This suggestion created a new body of knowledge and inspired other researchers to study more Siamese in Malaysia.

Keywords: Bumiputera Policy, Malaysia, Rights, Siamese People

บทนำ

ชาวมลายูและชนพื้นเมืองดั้งเดิมถือว่าพวกตนเป็นเจ้าของประเทศมาแต่ดั้งเดิมตามคำเรียกชาวมลายูว่า “ภูมิบุตรหรือภูมิบุตรา” (Bumiputera) แปลว่า “บุตรของแผ่นดิน” (Son of the Soil) แต่เมื่อมองย้อนกลับไปในอดีต ชุมชนมลายูได้เริ่มปรากฏบนชายฝั่งตอนปลายแหลมมลายูเมื่อ 1,500 ปีมาแล้ว โดยชาวจีนได้เข้ามาตั้งรกรากอยู่บนแหลมมลายูเมื่อ 1,000 ปีเศษมาแล้ว (Julsiriwong, 1999) การเข้ามามลายูของชาวจีนและชาวอินเดียมีทั้งการเดินทางเข้ามาค้าขายและการขายแรงงาน (Promsaka Na Sakolnakorn, 2018) ทำให้ประชากรของแต่ละเชื้อชาติขยายจำนวนออกไปมากขึ้น จึงทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในพหุสังคมของมาเลเซีย ทั้งนี้เพราะแต่ละเผ่าพันธุ์พยายามสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง และรักษาอำนาจและผลประโยชน์ของกลุ่มตนแต่อย่างเดียว (Julsiriwong, 1999) หลังจากมาเลเซียได้รับเอกราชจากอังกฤษในปี ค.ศ. 1957 แล้ว การตกลงของบรรดาผู้นำทางการเมืองได้ถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งมาเลเซีย ค.ศ. 1957 ซึ่งได้กำหนดไว้ในมาตรา 14-18 เกี่ยวกับการให้สัญชาติมาเลเซียแก่บุคคลที่ไม่ใช่ชาวมลายู กับมาตรา 153 ที่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของสมเด็จพระราชาธิบดีในการปกป้องผลประโยชน์ชาวมลายูและภูมิบุตรา มีการรับรองสิทธิชาวมลายูเหนือกว่ากลุ่มอื่น (Attorney of Malaysia, 2020) ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้สร้างความไม่พอใจต่อชาวจีนเป็นอย่างมาก แม้ว่ารัฐบาลมาเลเซียโดยพรรคอัมโน (UMNO) ได้แก้ไขปัญหานี้ด้วยการนำพรรคการเมืองของกลุ่มชาวจีนเข้ามาร่วมรัฐบาล แต่พรรคการเมืองของกลุ่มชาวจีนดังกล่าวได้ตั้งเงื่อนไขและข้อจำกัดหลายอย่างที่ทำให้ชาวมลายูส่วนใหญ่ไม่เชื่อใจ และยังคงมีความพยายามผลักดันให้ชาวจีนเข้ามาดูแลกระทรวงสำคัญของรัฐบาล ยิ่งสร้างความไม่พอใจให้แก่ชาวมลายูซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศที่อยู่อย่างยากจนแร้นแค้น และได้สะสมความไม่พอใจของกลุ่มชาติพันธุ์และความแตกแยกในสังคมอย่างเห็นได้ชัด ผลจากการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม ค.ศ. 1969 คะแนนเสียงของพรรคฝ่ายค้านที่ชาวจีนสนับสนุนในอดีตได้เพียง 2-5 ที่นั่ง แต่ครั้งนี้กลับได้ที่นั่งเพิ่มขึ้น 38 ที่นั่ง ทำให้ชาวจีนจำนวนมากออกมาเดินขบวนเพื่อแสดงความดีใจตามท้องถนนในเมืองใหญ่ ก่อให้เกิด

ความเดือดร้อนและสร้างความไม่พอใจแก่ชาวมลายู จนนำไปสู่การจลาจลทางเชื้อชาติครั้งยิ่งใหญ่และร้ายแรงที่สุดระหว่างชาวจีนกับชาวมลายูในวันที่ 13 พฤษภาคม ปี ค.ศ. 1969 (Tulyasak, 2014)

ชาวสยามหรือคนมาเลเซียเชื้อสายไทยเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งใน 70 กว่ากลุ่มของมาเลเซีย เป็นคนเชื้อสายเดียวกับคนในประเทศไทย ซึ่งได้อพยพมาตั้งแต่สมัยอาณาจักรศรีวิชัย โดยมีชาวพุทธเชื้อสายสยามอพยพเข้าไปอยู่ในดินแดนมลายูเมื่อประมาณ 300-500 ปีก่อน (Aryuwatthana, 2004) ปัจจุบันชาวสยามเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนประมาณ 60,000 คน ส่วนมากอาศัยอยู่ในรัฐตอนเหนือของมาเลเซียที่มีชายแดนติดกับไทย ได้แก่ รัฐปะลิส เคดาห์ เบิร์ค กลันตัน และตรังกานู ก่อนมาเลเซียได้รับเอกราชจากอังกฤษในปี ค.ศ. 1957 ชาวสยามมีหลักฐานแสดงสถานภาพความเป็นชนกลุ่มน้อย ได้แก่ สุนัขบัตรแสดงความเป็นไทยหรือเชื้อสายไทย ทะเบียนสำมะโนครัวแสดงสัญชาติมาเลเซีย แต่หลังจากที่มาเลเซียได้รับเอกราชจากอังกฤษแล้ว ชาวสยามมีหลักฐานแสดงสถานภาพ คือ สุนัขบัตรแสดงความเป็นไทยหรือเชื้อสายไทย และบัตรประชาชนแสดงสัญชาติมาเลเซีย ในอดีตชาวสยามไม่มีสถานะเป็นภูมิบุตรา แต่มีสิทธิในการครอบครองที่ดินที่เป็นของตนเอง มีสิทธิขายที่ดินให้แก่ผู้อื่นที่เป็นชาวมลายู โดยเจ้าของที่ดินจะต้องเป็นเกษตรกรชาวสยามที่มีบัตรเกษตรกรชาวสยาม (Regence Patanian Orang Siam) และต้องเป็นผู้ไม่ประสงค์กลับไปอยู่ประเทศไทย (Ruengnarong, 1988) ชาวสยามในมาเลเซียจึงได้รวมตัวกันก่อตั้งสมาคมสยามเคดาห์-เปอร์ลิส สมาคมไทยกลันตัน เพื่อเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ที่พึงจะได้รับจากทางการมาเลเซีย ซึ่งที่ผ่านมารัฐบาลมาเลเซียไม่เคยมองว่าชาวสยามในมาเลเซียเป็นปัญหาต่อความมั่นคงหรือเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเมืองเลย จากข้อเรียกร้องดังกล่าวรัฐบาลมาเลเซียได้ดำเนินการให้สิทธิต่าง ๆ ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม แก่ชาวสยามเหมือนกับภูมิบุตราที่เป็นชาวมลายูทุกประการ จึงมีสถานภาพพิเศษซึ่งถือว่าเป็นสถานภาพที่สูงกว่าชาวจีนและชาวอินเดียในมาเลเซีย ถึงแม้ว่าชาวสยามในขณะนั้นยังไม่ได้สถานภาพเป็นภูมิบุตราก็ตาม

ปัจจุบันนี้ชาวสยามมีสถานภาพเป็นภูมิบุตรแล้วตั้งแต่กลางปี ค.ศ. 2013 เป็นต้นมา แต่ในเรื่องของบทบาทสถานะทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ยังไม่เทียบเท่าชาวมลายู (Meesantan, 2018) ดังนั้น ชาวภูมิบุตร (Bumiputera) นอกจากจะหมายถึงชาวมลายูแล้วยังหมายถึงชนเผ่าดั้งเดิมต่าง ๆ ในรัฐซาบฮ์และรัฐซาราวัก รวมไปถึงชนพื้นเมืองดั้งเดิมในแหลมมลายูที่เรียกว่า โอริงอัสลี และชาวสยาม (Orang Siam) ในมาเลเซีย (Thongjiaw & Thongjiaw, 2013) ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสิทธิที่ชาวสยามในรัฐเคดาห์และรัฐกลันตันได้รับจากนโยบายภูมิบุตรว่ามีอะไร ข้อดีและข้อเสียของนโยบายภูมิบุตรต่อชาวสยามมีอะไร และแนวทางการบริหารจัดการสิทธิชาวสยามตามนโยบายภูมิบุตรในรัฐเคดาห์และรัฐกลันตันมีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสิทธิที่ชาวสยามในรัฐเคดาห์และรัฐกลันตันได้รับจากนโยบายภูมิบุตร
2. เพื่อศึกษาข้อดีและข้อเสียของนโยบายภูมิบุตรต่อชาวสยามในรัฐเคดาห์และรัฐกลันตัน
3. เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการสิทธิชาวสยามตามนโยบายภูมิบุตรในรัฐเคดาห์และรัฐกลันตัน

ทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายภูมิบุตร

นโยบายภูมิบุตร (Bumiputera Policy) เป็นนโยบายที่ให้สิทธิพิเศษบางประการแก่ชาวมลายูและชนพื้นเมืองตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซีย เพื่อเป็นหลักประกันทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ (Chotisut, 2014) สมัยดร.มหาธีร์ โมฮัมหมัด เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 4 ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาประเทศใหม่โดยการใช้นโยบายภูมิบุตรอย่างจริงจัง โดยบริษัทเอกชนจะต้องให้ชาวภูมิบุตรถือหุ้น 30% ผู้รับสัมปทาน

แปรรูปใด ๆ ต้องจัดสรรงานรับเหมาน้อยกว่า 30% ให้แก่ผู้รับเหมาชาว
ภูมิบุตรและต้องจ้างงานชาวภูมิบุตร รัฐบาลรับประกันว่าโครงการรัฐบาล
ขนาดใหญ่จะทำสัญญากับบริษัทของภูมิบุตร การจัดซื้อจัดจ้างของรัฐบาล และ
โครงการอื่น ๆ จะทำกับผู้ประกอบการภูมิบุตรไม่น้อยกว่า 60% นโยบาย
ภูมิบุตรประกอบด้วย การออกกฎหมายสงวนอาชีพ เช่น สัมปทานป่าไม้ให้แก่
ภูมิบุตร ชาวมลายูเข้าถือหุ้นรัฐวิสาหกิจหรือบริษัทต่าง ๆ ได้ การออกเงินกู้
เงินค้ำประกันให้แก่ชาวมลายู ชาวมลายูได้มีโอกาสในการทำธุรกิจและรับ
ราชการหรือทำงานในรัฐวิสาหกิจ การได้รับโอกาสทางการศึกษามากกว่าชาวจีน
ชาวอินเดีย และอื่น ๆ การมีสิทธิในการซื้อที่ดินและบ้านราคาถูกสำหรับชาว
มลายู การออกกฎหมายสงวนบังคับให้ชาวจีนต้องจ้างงานชาวมลายู และอื่น ๆ
(Promsaka Na Sakolnakorn, 2018) โดยได้ใช้นโยบายนี้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

ตารางที่ 1

พัฒนาการของนโยบายภูมิบุตรในมาเลเซีย

ค.ศ.	สมัย	นโยบาย
1957-1970	ตนกู อับดุล ราห์มาน	สร้างชาติ
1970-1976	ตน อับดุล ราซัค ฮุสเซน	เศรษฐกิจใหม่
1976-1981	ตน ฮุสเซน ออนันต์	เศรษฐกิจใหม่
1981-2003	ดร.มหาธีร์ โมฮัมหมัด	ภูมิบุตร
2003-2009	อับดุลละห์ อาหมัด บาดาวี	ภูมิบุตร
2009-2018	นาจิบ ราซัค	ภูมิบุตร
2018-2020	ดร.มหาธีร์ โมฮัมหมัด	ภูมิบุตร
2020-2021	มูฮ์ยิดดิน ยัสซิน	ภูมิบุตร

แนวคิดเกี่ยวกับชาวสยามในมาเลเซีย

ชาวสยามของมาเลเซียหรือชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยนั้น เป็นกลุ่ม
ชาติพันธุ์ที่มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ราบเรียบและไม่ค่อยมีปัญหาความขัดแย้งกับ
ชาวมลายูซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับชาวจีนและชาวอินเดีย

(Thianthong, Tangtrongpairaj, Aree, & Baru, 2008) ชาวสยามเป็นชนกลุ่มน้อยของประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีชาวสยามอยู่ทั่วประเทศเพียง 60,000 คน หรือเทียบได้เท่ากับร้อยละ 0.22 ของประชากรมาเลเซีย ส่วนใหญ่ชาวสยามมักจะตั้งหลักแหล่งอยู่ในรัฐตอนเหนือของมาเลเซียที่มีพรมแดนติดต่อกับไทย ในรัฐเคดาห์มีชาวสยามประมาณ 30,000 คน ในขณะที่รัฐกลันตัน รัฐเปรัก และรัฐปะลิสมีชาวสยามอยู่ประมาณ 13,000 คน 2,000 คน และ 6,000 คน ตามลำดับ (Wikipedia, 2020) เชื่อกันว่าอพยพเข้าสู่ดินแดนมลายูตั้งแต่ 300-500 ปีมาแล้ว จนกระทั่งอังกฤษได้เข้ามาแผ่อิทธิพลเหนือดินแดนในคาบสมุทรมลายู สยามในขณะนั้นได้มีการลงนามในสนธิสัญญาอังกฤษที่เรียกว่า สนธิสัญญากรุงเทพฯ (Bangkok Treaty) เมื่อปี ค.ศ.1909 เป็นผลให้สยามต้องเสียหัวเมืองมลายูอันได้แก่ เคดาห์ กลันตัน ตรังกานู และปะลิส รวมทั้งเกาะใกล้เคียง (ลังกาวิ) ให้แก่อังกฤษ เพื่อแลกกับสิทธิสภาพนอกอาณาเขตของอังกฤษ ทำให้ประชาชนที่อยู่รัฐตอนเหนือของมาเลเซียรวมทั้งชาวสยามกลายเป็นพลเมืองของรัฐในอารักขาของอังกฤษในคาบสมุทรมลายูไป (Nakseethong & Puttichot, 2009) ชาวสยามกว่าร้อยละ 98 เป็นชาวสยามบ้านหรือชาวสยามชนบท (Rural Siamese) โดยได้อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน โดยทั่วไปชาวสยามบ้านมักประกอบอาชีพทำนา ทำสวนยางพารา และอาชีพทางการเกษตรอื่น ๆ และมักจะตั้งถิ่นฐานอยู่ในที่ห่างไกลจากความเจริญในเมือง (Thaweedit, Sunpuwan, & Chuanwan, 2013)

Winzeler (1985) และ Mohamed Yusoff (1993) เห็นว่าชาวสยามเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความเป็นเมืองน้อยที่สุด (The Least Urbanized) ในแต่ละปีจะมีชาวสยามละทิ้งอาชีพการไร่ทำนา มาทำอาชีพที่ทำได้ในเขตเมืองต่าง ๆ เช่น อาชีพครู พนักงานขาย หรือพนักงานบริษัท เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนทำให้ชาวสยามค่อย ๆ เปลี่ยนจากคนบ้านไปเป็นคนเมืองที่ละน้อยมากขึ้นตามลักษณะอาชีพที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากความเจริญและโอกาสทางสังคมและเศรษฐกิจมีมากขึ้น ชาวสยามจากรัฐตอนเหนือจึงได้เข้าไปยังเขตเมืองหลวงของมาเลเซียมากขึ้นเรื่อย ๆ จนทำให้เกิดชาวสยามกลุ่มใหม่ที่เรียกว่า “ชาวสยามเมือง” ซึ่งปรากฏการณ์นี้ได้เกิดขึ้นประมาณ 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา โดยการ

อพยพเข้ามาอยู่ในเขตเศรษฐกิจเมืองหลวงที่เรียกว่า แคลงแวลลี (Klang Valley) หรือ Lembah Klang ประกอบด้วย กรุงกัวลาลัมเปอร์ และ 5 เขตเศรษฐกิจของรัฐสลังงอในช่วงปี ค.ศ. 1980 จึงถือว่าเป็นชาวสยามเมืองรุ่งแรก และได้มาตั้งถิ่นฐานกึ่งถาวรอยู่ในแคลงแวลลี มีการสร้างครอบครัว และให้กำเนิดชาวสยามรุ่นที่ 2 ซึ่งขณะนี้กำลังเป็นวัยรุ่น ชาวสยามเมืองรุ่งที่ 2 ถือว่าเป็นคนเมืองอย่างแท้จริง เพราะคนรุ่นนี้เกือบร้อยละ 100 เกิดและเติบโตในแคลงแวลลี และจะกลับไปเยี่ยมบ้านเกิดของพ่อแม่บ้างเป็นบางครั้งในช่วงวันหยุดเทศกาลหยุดยาวอย่างวันฮารีรายาของชาวมลายู (Hari Raya Aidilfitri) และวันตรุษจีน (Chinese New Year) หรือช่วงปิดภาคเรียน จำนวนชาวสยามเมืองที่พบในแคลงแวลลีนั้นมีอยู่ประมาณ 1,700 คน ประกอบอาชีพหลากหลายทั้งรับราชการ ทำงานบริษัท หรือประกอบธุรกิจส่วนตัว เช่น เป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง ตกแต่งภายใน เป็นเจ้าของอู่ซ่อมรถ ฟันสีรถยนต์ เป็นต้น ทั้งชาวสยามบ้านและชาวสยามเมืองต่างก็มีความเป็นชาวสยามไม่แตกต่างกัน ความเป็นชาวสยามที่แสดงออกอย่างเด่นชัด คือ การนับถือพุทธศาสนานิกายเถรวาท (Thaweedit, Sunpuwan, & Chuanwan, 2013)

สำหรับสิทธิของชาวไทยในต่างประเทศ จะเห็นได้จากงานวิจัยของ Bunmak (2013) ที่ได้ศึกษาร้านอาหารไทยในประเทศออสเตรเลีย พบว่า คนไทยผู้ย้ายถิ่นเข้าประเทศออสเตรเลียมีสิทธิในการเปิดร้านอาหารไทย ซึ่งมีร้านอาหารไทยจำนวน 1,596 ร้านในขณะนั้น โดยส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตเมืองหลวงของรัฐต่าง ๆ ในออสเตรเลีย ส่วน Chuenglertsiri (2018) ได้ศึกษาความเท่าเทียมในความไม่เท่าเทียม: ชีวิตแม่บ้านไทยในสหราชอาณาจักร พบว่า แม่บ้านอาชีพส่วนใหญ่ของผู้หญิงไทยจะถูกจำกัดอยู่ในภาคบริการ แต่สิ่งที่น่าสนใจคือในสหราชอาณาจักร อายุไม่ใช่คุณสมบัติในการสมัครงาน ผู้หญิงไทยอายุ 40 - 50 ปี ก็สามารถสมัครงานเพื่อทำงานในร้านซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านอาหาร หรือในร้านค้าต่าง ๆ ได้ นอกจากนั้น รูปร่างหน้าตาที่ไม่ได้เป็นข้อจำกัดเช่นกัน ทุกคนมีสิทธิ์เท่า ๆ กันในการสมัครงานในภาคบริการ ทุกคนถูกปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่หลายคนบอกว่าพอใจกับความเท่าเทียมในลักษณะนี้ ความเท่าเทียมที่ไม่เท่ากันระหว่างไทยและสหราชอาณาจักร ยังเห็นได้ชัดจากบริการ

ด้านสาธารณสุขในสหราชอาณาจักรซึ่งบริหารโดย NHS (National Health Service) นั้น ทุกคนจะได้รับบริการอย่างเท่าเทียมกัน ขณะที่ในประเทศไทยระบบเส้นสายในโรงพยาบาลยังมีให้เห็นได้ทั่วไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา เจ้าหน้าที่พิเศษฝ่ายบริหารของมลรัฐ และประชาชนชาวสยาม โดยเงื่อนไขของการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับนโยบายภูมิบุตรและสามารถให้ข้อมูลในเรื่องนั้นได้ลึกซึ้งที่สุดที่อาศัยอยู่ในรัฐเคดาห์ และรัฐกลันตันแห่งละ 9 คน รวมจำนวน 18 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เหตุผลที่ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษารัฐเคดาห์และรัฐกลันตัน เนื่องจากทั้งสองรัฐมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน และชาวสยามมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชาวมลายูมาตั้งแต่อดีต เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และได้สร้างเครื่องมืออย่างละเอียดตามรูปแบบเกี่ยวกับนโยบายภูมิบุตร หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วทั้งฉบับเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนการสัมภาษณ์จริง ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) กับนโยบายภูมิบุตร มีการสำรวจพื้นที่เป้าหมาย (Survey) ได้เข้าสังเกตเพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชน และสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มเป้าหมาย ส่วนการตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) ที่ได้รับการยอมรับถึงความน่าเชื่อถือในการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลตามการวิจัยเชิงคุณภาพของ Chantavanich (2016) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์แบบพรรณนา (Descriptive Analysis) ผู้วิจัยมีการพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล โดยก่อนการวิจัย ผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยอย่างละเอียด และเชิญชวนผู้ให้ข้อมูลกลุ่มต่าง ๆ ได้เข้าร่วมให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยผู้ให้

ข้อมูลทุกคนมีสิทธิ์ที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัย ระหว่างการสัมภาษณ์ ในการตอบคำถามขอให้ผู้ให้ข้อมูลตอบคำถามให้ตรงกับตัวเองมากที่สุด ซึ่งจะไม่มีการตอบถูกหรือผิด คำตอบและข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลจะถูกเก็บเป็นความลับ หากผู้ให้ข้อมูลคนใดรู้สึกอึดอัดใจหรือไม่สบายใจ สามารถยุติการเข้าร่วมวิจัยได้ทันที โดยไม่มีความเสี่ยงหรืออันตรายที่อาจเกิดจากการวิจัย ในการคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยจะคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา เจ้าหน้าที่พิเศษฝ่ายบริหารของมลรัฐ และประชาชนชาวสยามที่มีความรู้เกี่ยวกับนโยบายภูมิบุตรในรัฐเคดาห์และรัฐ กลันตันแห่งละ 9 คน รวมจำนวน 18 คน โดยไม่มีอคติลำเอียง ส่วนการรายงานผลการวิจัยจะรายงานในภาพรวมแบบไม่ใช้ชื่อตัวส่วนตัว

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายภูมิบุตรของมาเลเซียกับชาวสยามในรัฐเคดาห์และรัฐกลันตัน ดังสรุปผลจากมุมมองและสะท้อนความคิดของผู้ให้ข้อมูลจำนวน 18 คน โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยเชิงคุณภาพใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) สิทธิที่ชาวสยามในรัฐเคดาห์และรัฐกลันตันได้รับจากนโยบายภูมิบุตร (2) ข้อดีและข้อเสียของนโยบายภูมิบุตรต่อชาวสยาม และ (3) แนวทางการบริหารจัดการสิทธิชาวสยามตามนโยบายภูมิบุตรในรัฐเคดาห์และรัฐกลันตัน ดังนี้

1. สิทธิที่ชาวสยามในรัฐเคดาห์และรัฐกลันตันได้รับจากนโยบายภูมิบุตร

จากการสะท้อนความคิดของผู้ให้ข้อมูล พบประเด็นสิทธิที่ชาวสยามในรัฐเคดาห์และรัฐกลันตันได้รับจากนโยบายภูมิบุตร ซึ่งสามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

1.1 ด้านเศรษฐกิจ

1.1.1 การซื้อหุ้นกองทุน ASB และหุ้น Bank Rakyat

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่กล่าวถึงประเด็นชาวสยามได้รับสิทธิในการซื้อหุ้นกองทุนหลักทรัพย์สำหรับภูมิบุตร (Amanah Saham Bumiputera,

ASB) และการซื้อหุ้นธนาคารประชาชน (Bank Rakyat) ได้เหมือนกับชาวมลายู ดังรายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งว่า

“ชาวสยามได้รับสิทธิในการซื้อหุ้นกองทุนหลักทรัพย์สำหรับ ภูมิบุตร (ASB) เหมือนกับชาวมลายู 100% ซึ่งเป็นเงินกองทุนที่ช่วยเหลือ จากภาครัฐ และมีอยู่ทั่วประเทศ กองทุน ASB ให้เฉพาะภูมิบุตรที่มีการจ่าย ดอกเบี้ยสูงกว่าธนาคารทั่วไป โดยดูจากบัตรประชาชนเพราะถ้าเป็นชาวสยาม จะมีคำว่า ลูกชายของ.. (A/L: Anak Lelaki) ลูกสาวของ.. (A/P: Anak Perempuan) สมัยที่อังกฤษปกครองมลายาได้ใช้คำว่า “Son of” ขณะที่ชาวจีนและชาว อินเดียไม่สามารถซื้อหุ้นกองทุนนี้ได้ นอกจากนั้นชาวสยามยังสามารถซื้อหุ้น ธนาคารประชาชน ได้เหมือนกับชาวภูมิบุตรอื่น ๆ”

1.1.2 การค้าขาย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลพบว่า ชาวสยามมีสิทธิในการค้าขายหรือทำธุรกิจต่าง ๆ ได้ ดังรายละเอียดมุมมองของผู้ให้ข้อมูลว่า

“ชาวสยามมีสิทธิค้าขายหรือทำธุรกิจได้เหมือนชาวมลายูและ ชาวจีนอย่างผมได้ขอสัมปทานเหมืองแร่ ก็ได้สิทธินั้นเหมือนกัน ส่วนมากบริษัท เหล่านั้นเป็นบริษัทของรัฐบาล ส่วนผมจะไปเป็นหุ้นส่วนของบริษัทนั้นอีกที จึงจะขอสัมปทานได้ง่าย โดยเป็นสัมปทานของบริษัทที่เปอร์เซ็นต์ ของผม ก็เปอร์เซ็นต์ ชาวสยามค้าขายได้โดยไม่มี การถูกกีดกัน ชาวมาเลเซียทุกคน สามารถเปิดร้านค้าต่าง ๆ ได้ แม้แต่ชาวต่างชาติก็สามารถเปิดร้านค้าได้ ขอให้ ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น ใครอยากทำธุรกิจอะไรก็สามารถทำได้ ชาวสยามที่ค้าขายจะไม่ได้ป้ายฮาลาล แต่ชาวมลายูจะได้ป้ายฮาลาล ธุรกิจ ส่วนมากเจ้าของเป็นชาวมลายู แต่ชาวจีนเข้าไปซื้อใบอนุญาตจากชาวมลายูมา อีกที เช่น ร้านอาหารต่าง ๆ เจ้าของเป็นชาวมลายู ชาวจีนทำธุรกิจจะต้องมี คนงานเป็นชาวมลายูด้วย 30% โดยมาเลเซียมีการกฎหมายที่ชัดเจน ให้ความสำคัญกับภูมิบุตรมาเป็นอันดับแรก เนื่องจากมลายูเคยตกเป็นเมืองขึ้น ของอังกฤษมาก่อน จึงเซ็ดขยายจากการถูกรังแกจากอังกฤษ พอมลายูได้รับเอกราชเลยเขียนรัฐธรรมนูญให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ แก่ภูมิบุตร”

1.1.3 การซื้อที่อยู่อาศัย

ประเด็นเรื่องการซื้อที่อยู่อาศัยถูกสะท้อนจากผู้ให้ข้อมูลว่า

“ถ้าเป็นโครงการบ้านจัดสรรที่เขียนว่าภูมิบุตรา ชาวสยามสามารถซื้อบ้านได้ แต่ถ้าเป็นโครงการบ้านจัดสรรที่ขายให้กับชาวมลายู ชาวสยามไม่สามารถซื้อบ้านได้ เมื่อก่อนชาวสยามซื้อบ้านจะได้ส่วนลด 5% แต่ตอนนี้ไม่ได้ส่วนลดแล้ว การกู้เงินซื้อบ้าน 1 หลัง ถ้าเป็นข้าราชการ สามารถกู้เงินได้เต็มจำนวน 100% จากธนาคารของรัฐ แต่ถ้าชำระค่าบ้านหลังแรกหมดแล้ว สามารถกู้เงินซื้อบ้านหลังที่สองได้อีก”

1.1.4 เกษตรกรรม

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่กล่าวถึงประเด็นชาวสยามส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม ดังรายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งว่า

“ชาวสยามส่วนใหญ่ทำการเกษตร เช่น ทำนา ทำสวน เราไม่มีธุรกิจเหมือนชาวจีนที่มีเงินทุน ชาวสยามมีสิทธิในที่ดินทำกิน ซึ่งเป็นที่ดินของพ่อแม่ มีเอกสารที่เป็นโฉนด โดยเกษตรกรที่ทำนา จะได้รับเงินสมทบจากรัฐบาล เช่น ค่าไถ ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืช รัฐบาลชดเชา (สมัยนายกรัฐมนตรีนาจิบ ราซัค) มีการแจกเงินสมทบให้แก่เกษตรกรที่ทำนาปีละ 1,500 ริงกิต แล้วยังนำไปขายให้แก่รัฐบาล ถ้าขายข้าว 1 ตัน จะได้เงินสมทบประมาณอีก 100 ริงกิต เพราะรัฐบาลกลัวว่าจะไม่มีใครทำนา”

1.2 ด้านสังคม

1.2.1 การรักษาพยาบาล

ประเด็นเรื่องการรักษาพยาบาลถูกสะท้อนจากผู้ให้ข้อมูลว่า

“ชาวมาเลเซียทุกคนที่มีบัตรประจำตัวประชาชน (My Kad) สามารถมีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลต่ำกว่าโรงพยาบาลเอกชน โดยทุกกลุ่มชาติพันธุ์ได้รับสิทธิการเข้ารับการรักษาพยาบาลเหมือนกัน เด็ก คนชราเข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐก็จ่ายแค่ 1 ริงกิต เป็นค่ายา”

1.2.2 ศาสนา

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูล พบว่า ภาครัฐได้จัดสรรงบประมาณด้านศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมให้แก่วัดเป็นจำนวนเงินไม่มากนัก ดังรายละเอียดมุมมองของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเจ้าหน้าที่บริหารพิเศษของมลรัฐและผู้นำทางศาสนาว่า

“รัฐเคดาห์ได้ให้ความสำคัญกับชาวสยาม โดยการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดงานประเพณีของชาวสยามเป็นประจำทุกปี เช่น ประเพณีทอดกฐิน ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง” ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลอีกคนหนึ่งกล่าวว่า “งบประมาณต่าง ๆ ของภาครัฐ ในทางกฎหมายไม่ได้ระบุว่ามึงบประมาณอะไรบ้าง แต่รัฐบาลก็ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อช่วยเหลือชาวสยามในด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม ภาษา ประเพณีต่าง ๆ เช่น งานลอยกระทง ฯลฯ แต่เป็นจำนวนเงินไม่มาก โดยชาวสยามมีสิทธิทางด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนาเหมือนในประเทศไทย จุดเด่นของวัดคือเป็นศูนย์กลาง เวล่านักการเมืองมาหาเสียงชาวสยามต้องมาที่วัดหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็ต้องมาที่วัด เพราะฉะนั้นในมาเลเซีย ชาวมลายูจะเข้าวัดด้วยเหตุผลทางการเมือง ส่งเสริมและความผูกพันที่เคยมีมาก่อน ชาวมลายูกับชาวสยามเคยอยู่ด้วยกัน ทำมาหากินร่วมกัน สาเหตุมาจากความยากจนเป็นที่ตั้ง เลยทำให้ชาวสยามและชาวมลายูมีความผูกพันกัน สำหรับการแต่งตั้งเจ้าคณะรัฐกลันตันสุดต่านกลันตันทรงเป็นผู้แต่งตั้ง แต่การแต่งตั้งเจ้าคณะรัฐกลันตันเคยหายไปช่วงหนึ่ง แต่พอมาคั่นดูในจดหมายเหตุพบว่าสุดต่านกลันตันทรงแต่งตั้งเจ้าคณะรัฐกลันตัน และเมื่อได้ไปดูเอกสารในวังสุดต่านกลันตันปรากฏว่ามีหนังสือตราตั้งเจ้าคณะรัฐกลันตันตั้งแต่สมัยองค์ที่สองคือ หลวงพ่อครน ปุณณสุวิณโณ หลังจากนั้นสุดต่านกลันตันทรงแต่งตั้งเจ้าคณะรัฐกลันตันเรื่อยมา โดยนำหนังสือตราตั้งเจ้าคณะรัฐกลันตันส่งไปยังกรุงเทพฯ มีการมอบพัดยศให้แก่เจ้าคณะรัฐในสมัยรัชกาลที่ 5 พระยาหรือเจ้าหัวเมืองได้รับการแต่งตั้งจากสยาม โดยมีชื่อไทยเป็นพระยาและชื่อสุดต่านด้วย เลยเป็นประเพณีของพระราชวังว่า องค์สุดต่านเป็นผู้แต่งตั้งเจ้าคณะรัฐกลันตัน สมัยก่อนรัฐเคดาห์ สุดต่านทรงแต่งตั้งเจ้าคณะรัฐเคดาห์ แต่ไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องหลังจากที่เจ้าคณะ

รัฐเคดาห์มีมรดกภาพ ตอนนี้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเคดาห์พยายามรวบรวมข้อมูลหนังสือตราตั้งเจ้าคณะรัฐเคดาห์อยู่ แต่เหตุการณ์ก็ได้ผ่านมานานมาก ดังนั้น ในการแต่งตั้งเจ้าคณะรัฐเคดาห์ จะมีคณะสงฆ์เสนอชื่อเจ้าคณะรัฐส่งไปยังประเทศไทย ส่วนการสร้างวัดจะต้องขออนุญาตจากรัฐบาลระดับรัฐ ซึ่งจะใช้เวลาหลายปี บางรัฐอาจไม่ออกใบอนุญาตให้ และห้ามก่อสร้างสูงกว่ามัสยิด ปกติที่ดินวัดชาวสยามจะช่วยกันซื้อให้ นอกจากนั้นก็จะมีชาวจีนช่วยซื้อด้วย ซึ่งที่ดินจะเป็นโฉนดชาวจีนชอบทำบุญก็จะช่วยกันสร้างวัด”

1.3 ด้านการเมือง

1.3.1 วุฒิสมาชิก

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่กล่าวถึงชาวสยามได้มีโอกาสเป็นวุฒิสมาชิกที่ได้มาจากการแต่งตั้งให้มาเป็นตัวแทนของชาวสยาม ดังมุมมองที่สะท้อนของผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งว่า

“เรามี ส.ว. ชาวสยาม 1 คน เข้าไปนั่งอยู่ในวุฒิสภา ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีเส้นสาย ปัจจุบันเป็นชาวสยามจากรัฐกลันตันชื่อนายอนันต์ รัตนธาดา (Aknan Ehtook) แต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นวุฒิสมาชิกคนที่ 4 มาเป็นตัวแทนชาวสยาม ถ้า ส.ว. มาจากการเลือกตั้ง ชาวสยามคงจะไม่ได้เพราะไม่มีใครโหวตเสียงให้ ตำแหน่งสูงสุดของชาวสยามคือ ส.ว.”

1.3.2 การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งได้สะท้อนถึงชาวสยามมีสิทธิเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต่าง ๆ ว่า

“ส่วนมากชาวสยามจะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต่าง ๆ เช่น พรรค UMNO, Bersatu, PKR ฯลฯ ชาวสยามจะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไหนก็ได้ และเป็นฐานเสียงให้กับพรรคการเมืองไหนก็ได้ ซึ่งตอนนี้พรรค UMNO, PAS, MIC, MCA เป็นพรรคฝ่ายค้าน ส่วนพรรครัฐบาลสมัยนี้ ได้แก่ พรรค Bersatu, PKR, DAP ฯลฯ”

1.3.3 การเป็นผู้ใหญ่บ้าน

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ได้สะท้อนมุมมองถึงชาวสยามสามารถเป็นผู้ใหญ่บ้านได้ ดังการสะท้อนมุมมองของผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งว่า

“ชาวสยามสามารถเป็นผู้ใหญ่บ้านได้ในทุกหมู่บ้านที่มีชาวสยาม ซึ่งขึ้นอยู่กับการเมืองเหมือนกัน ส่วนก้านั้นจะเป็นชาวมลายู เมื่อพูดถึงสิทธิชาวสยามในรัฐเคดาห์จะได้รับสิทธิมากกว่าชาวสยามในรัฐกลันตัน เนื่องจากชาวสยามในรัฐเคดาห์มีจำนวนประชากรมากกว่าชาวสยามในรัฐกลันตัน”

2. ข้อดีและข้อเสียของนโยบายภูมิบุตรต่อชาวสยามในรัฐเคดาห์และรัฐกลันตัน

ส่วนมากผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนมุมมองถึงข้อดีของนโยบายภูมิบุตรของผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งว่า

“นโยบายภูมิบุตรทำให้ชาวสยามได้มีโอกาสรับราชการ เช่น เป็นอาจารย์ ตำรวจ ทหาร ฯลฯ ได้รับสิทธิในการซื้อหุ้นกองทุน ASB ซึ่งเป็นกองทุนช่วยเหลือชาวมลายู ให้ได้รับดอกเบี้ยสูง 7.5% ถ้าเศรษฐกิจดีจะได้ดอกเบี้ยสูงกว่านี้ โดยให้เฉพาะภูมิบุตรเท่านั้น ได้รับโควตาเข้าศึกษาสำหรับภูมิบุตรที่ไม่ใช่ชาวมลายูจำนวน 10% รัฐบาลมีเงินกองทุนสำหรับภูมิบุตรและชาวสยามสามารถกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุนคล้ายกับกองทุนหมู่บ้านได้ ซึ่งมีมาตั้งแต่รัฐบาลชุดก่อน และได้รับสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญอย่างเท่าเทียมกัน”

ส่วนข้อเสียของนโยบายภูมิบุตร ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่สะท้อนมุมมองว่าชาวสยามยังไม่ได้รับสิทธิหรือมีโอกาสเท่าเทียมกับมลายู ดังมุมมองของผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งที่ว่า

“ชาวสยามยังไม่ได้รับสิทธิเท่าเทียมกับชาวมลายู ชาวสยามมีโอกาสน้อยกว่าชาวมลายู มีการแบ่งภูมิบุตรออกเป็นสองระดับ ชาวสยามอยู่อันดับสอง การประมูลงานก่อสร้างของรัฐบาลจะต้องเป็นชาวมุสลิมอย่างเดียว ชาวสยามจะไปยื่นขอประมูลงานก่อสร้างเองได้ยากมาก ชาวสยามสามารถขายที่ดินให้แก่ชาวมลายูได้ แต่ชาวสยามไม่สามารถซื้อที่ดินจากชาวมลายูได้ ในโฉนดที่ดินจะเขียนไว้ชัดเจนเลยว่าที่ดินผืนนี้สงวนไว้สำหรับชาวมลายูเท่านั้น เมื่อก่อน

ชาวสยามจากรัฐกลันตันไปซื้อบ้านที่รัฐยะโฮร์ ได้ส่วนลด 10% ปัจจุบันไม่ได้รับ ส่วนลดนี้แล้ว การซื้อบ้านและที่ดินจะแบ่งเป็นโซน ถ้าเป็นโซนมลายู ชาวสยาม ซื้อไม่ได้ แต่ถ้าเป็นโซน International ซึ่งมีราคาสูง ชาวจีน ชาวอินเดีย ชาวสยาม และชาวต่างชาติสามารถซื้อบ้านได้ มีการแบ่งโควตาเข้าเรียนไปตามกลุ่มจำนวน ประชากร โดยชาวมลายูจะได้รับสิทธิทางการศึกษาก่อน ส่วนชาวสยามมีไม่ถึง 1% จะได้รับสิทธิทางการศึกษาทีหลัง ชาวสยามได้รับทุนการศึกษาไม่เท่าเทียม กับชาวมลายู ชาวสยามมีสิทธิ์ในการเข้ารับราชการ แต่ไม่สามารถเลื่อนตำแหน่ง สูงสุดได้ ชาวสยามมีโอกาสเป็น ส.ส. น้อยมาก เพราะว่าเป็นชนกลุ่มน้อย”

3. แนวทางการบริหารจัดการสิทธิชาวสยามตามนโยบายภูมิบุตรา ในรัฐเคดาห์และรัฐกลันตัน

สำหรับแนวทางการบริหารจัดการสิทธิชาวสยามตามนโยบายภูมิบุตรา ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ได้สะท้อนถึงประเด็นแนวทางในการบริหารจัดการสิทธิชาว สยามตามนโยบายภูมิบุตราว่า ต้องการได้รับสิทธิเท่าเทียมกันกับชาวมลายูด้ มุมมองของผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งว่า

“อยากได้สิทธิเท่าเทียมกับชาวมลายู ตอนนี้ชาวสยามยังถือว่าเป็น ชนชั้นสองรองจากชาวมลายู เปรียบไปแล้วชาวมลายูต้องให้สิทธิแก่ลูกตัวเอง ก่อน ส่วนชาวสยามเป็นเพียงแค่ลูกเลี้ยง หากชาวสยามต้องการได้รับสิทธิตาม นโยบายภูมิบุตราจะต้องเข้ารับการนับถือศาสนาอิสลาม ใกล้เคียงบ้านในอำเภอ ตุมปัต รัฐกลันตันมีชาวสยามที่กลายเป็นคนมุสลิมหรือชาวมลายูประมาณ 100 กว่าคนแล้ว ถ้าชาวสยามหรือชาวจีนไปนับถือศาสนาอิสลาม จะได้สิทธิเท่าเทียม กับชาวมลายูทันที ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยน ทำให้สามารถไปทำธุรกิจของเขาได้ เป็นการยอมเข้าศาสนาโดยไม่จำเป็นต้องแต่งงานกัน”

ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเจ้าหน้าที่พิเศษฝ่ายบริหารของมลรัฐได้เสนอแนวทาง ในการบริหารจัดการสิทธิชาวสยามตามนโยบายภูมิบุตราว่า

“ในการได้สิทธิเท่าเทียมกับชาวมลายูควรที่จะต้องมีลักษณะค่อยเป็น ค่อยไปโดยต้องอาศัยนักการเมืองเพื่อแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งคงจะต้องใช้เวลายาวนาน ในปัจจุบันชาวสยามได้รับสิทธิเสรีภาพตาม

กฎหมายรัฐธรรมนูญ พลเมืองมาเลเซียทุกคนจะมีความเสมอภาคทางกฎหมาย และได้รับการปกป้องทางกฎหมาย มีสัญชาติตามกฎหมาย มีอิสระในการพูด ชุมชน การตั้งสมาคม มีอิสระในการนับถือศาสนา”

อภิปรายผลการศึกษา

สำหรับสิทธิของชาวสยามตามนโยบายภูมิบุตรด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การซื้อหุ้นกองทุน การค้าขาย การประมูลงานก่อสร้างของรัฐบาล การซื้อขายที่ดิน การซื้อที่อยู่อาศัย และเกษตรกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nakseethong & Puttichot (2009) ที่พบว่า ชาวสยามในรัฐเคดาห์ประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยนิยมทำนา ทำสวน นอกจากนี้ชาวสยามได้หันมาเป็นผู้ประกอบการ เปิดร้านค้าต่าง ๆ ชาวสยามยังได้สิทธิในการถือครองที่ดินสำหรับชาวสยามที่มีรายได้น้อย รัฐได้จัดสวัสดิการโครงการสร้างที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีรายได้น้อยด้วย ส่วนสิทธิของชาวสยามตามนโยบายภูมิบุตรด้านสังคม ได้แก่ การศึกษาและทุนการศึกษา การรักษาพยาบาล ศาสนา การรับราชการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nakseethong & Puttichot (2009) ที่พบว่า เด็กสยามในปัจจุบันได้รับการสนับสนุนให้เข้ารับการศึกษารัฐเหมือนที่พลเมืองมาเลเซียอื่น ๆ ชาวสยามมีสิทธิและสามารถปฏิบัติตามจารีตประเพณีนิยม และมีสิทธิในการสืบสานอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมไทยได้ เช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง เป็นต้น การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การประกอบพิธีในวันสำคัญ เช่น วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันวิสาขบูชา เป็นต้น นอกจากนี้ชาวสยามมีสิทธิ รับราชการ แต่ก็มีจำนวนไม่มากนัก ทั้งนี้เพราะชาวสยามที่เข้ารับราชการส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งระดับล่างหรือเป็นเพียงชั้นผู้น้อย เนื่องจากชาวสยามเชื่อว่า ตำแหน่งสูง ๆ ในระบบราชการจะสงวนไว้สำหรับชาวมลายู สอดคล้องกับงานวิจัยของ Duangchan (2008) ที่พบว่า ชาวสยามมีการศึกษาทั้งในและนอกระบบ การศึกษาของรัฐ ชาวสยามมีความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม ศาสนาพุทธ กิจกรรมทางศาสนาที่สำคัญ ได้แก่ การทอดกฐิน ทอดผ้าป่า กิจกรรมวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา ฯลฯ สิทธิของชาวสยามตามนโยบายภูมิบุตรด้านการเมือง ได้แก่ การเป็นวุฒิสมาชิก สมาชิกพรรคการเมือง ผู้ใหญ่บ้าน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jullasap & Nooaim (2020) ที่พบว่า สถานภาพทางการเมืองการปกครองในระดับชาติและระดับรัฐเป็นไปตามสิทธิเสรีภาพตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น สิทธิในการสมัครดำรงตำแหน่งทางการเมือง สิทธิในการใช้สิทธิ์เลือกตั้งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สิทธิในการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ซึ่งพบว่า ชาวสยามสามารถดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิก ส่วนสถานภาพการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่น พบว่า หมู่บ้านชุมชนชาวสยามในทุกพื้นที่ที่มีผู้ใหญ่บ้านเป็นชาวสยาม

ถึงแม้ว่ารัฐบาลมาเลเซียได้ให้สิทธิทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมต่าง ๆ แก่ชาวสยามเหมือนกับภูมิบุตรที่เป็นชาวมลายูทุกประการ จนทำให้ชาวสยามมีสถานภาพพิเศษซึ่งถือว่าเป็นสถานภาพที่สูงกว่าชาวจีนและชาวอินเดียในมาเลเซียกล่าวคือ ชาวมลายูและชาวสยามจะอยู่ภายใต้นโยบายภูมิบุตรเหมือนกัน มีสิทธิเท่าเทียมกัน แต่ในทางปฏิบัติชาวสยามก็ยังไม่ได้รับสิทธิหรือโอกาสเท่าเทียมกับชาวมลายู โดยจะให้ความสำคัญกับชาวมลายูมากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tipsrinimit (2011) ที่พบว่า ชาวสยามเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งที่มีสิทธิไม่เท่าเทียมกับภูมิบุตรหรือชาวมลายูทั่วไป เช่น การถูกกีดกันสิทธิในการครอบครองหรือซื้อขายที่ดิน ถูกกีดกันสิทธิด้านการศึกษา สิทธิในการประกอบอาชีพ หรือแม้แต่สิทธิที่จะได้รับการส่งเสริมหรือพัฒนาในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nakseethong & Puttichot (2009) ที่พบว่า ชาวสยามที่อาศัยอยู่ในรัฐเคดาห์ถือว่าเป็นชนกลุ่มน้อย โดยมีสถานะและบทบาทไม่เท่าเทียมกับชนพื้นเมืองมลายู ซึ่งเป็นภูมิบุตร และสอดคล้องกับการศึกษาของ Ruenkaew (2015) ที่พบว่า แม้ว่าสิทธิประโยชน์ของนโยบายภูมิบุตรนี้จะครอบคลุมชาวสยามในฐานะชนพื้นเมืองดั้งเดิมด้วยก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติก็ไม่ได้ครอบคลุมทั้งหมด การที่ชาวสยามจะได้สิทธิเท่าเทียมกับชาวมลายูจะต้องอาศัยนักการเมืองเพื่อแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ Tulyasak (2014) ที่ว่าปัญหาความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ในมาเลเซียระหว่างชาวมลายูกับชาวจีน เกิดจากการที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับชาวมลายูเหนือกว่าชาติพันธุ์อื่น ซึ่งจะต้องแก้ไขกฎหมาย แต่ก็เป็นการยากที่ชาวจีนจะไปแก้ไขรัฐธรรมนูญ

เพราะชาวจีนเป็นชาติพันธุ์ที่ไม่ได้เป็นชนพื้นเมืองมาแต่ต้น เป็นเพียงคนที่อพยพเข้ามาอาศัยเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ชาวสยามยังไม่ได้สิทธิหรือมีโอกาสเท่าเทียมกับชาวมลายูทำให้ชาวสยามมีโอกาสน้อยกว่าชาวมลายูนั้น ชาวสยามถือว่าเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่อย่างราบเรียบและไม่ค่อยมีปัญหาความขัดแย้งกับชาวมลายู ซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับชาวจีนและชาวอินเดีย ดังนั้นแนวทางการบริหารจัดการคือ รัฐบาลมาเลเซียควรให้สิทธิแก่ชาวสยามเท่าเทียมกันกับชาวมลายูแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยอาศัยนักการเมืองในการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งคงต้องใช้เวลาพอสมควรกว่าจะได้สิทธิหรือมีโอกาสเท่าเทียมกับชาวมลายู

1.2 เป็นประโยชน์ต่อรัฐบาลมาเลเซียในการทบทวนนโยบายภูมิบุตรที่มีต่อชาวสยาม

1.3 นโยบายภูมิบุตรของมาเลเซีย ถือว่าเป็นบทเรียนสำหรับประเทศไทย เพราะเป็นนโยบายแบ่งแยกเชื้อชาติหรือนโยบายการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติหรือนโยบายประชานิยมแบบเลือกข้างมาแต่ต้น ดังนั้นรัฐบาลไทยควรใช้นโยบายการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม (Assimilation) กับชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ทั้งที่อพยพเข้ามาจากพม่า จีน ลาว เวียดนาม มาเลเซีย กัมพูชา หรือผู้ที่อาศัยอยู่บนที่สูงที่เรียกว่าชาวเขา รวมทั้งชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษานโยบายชนกลุ่มน้อยในประเทศมาเลเซีย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเพื่อจะได้ทราบถึงนโยบายชนกลุ่มน้อยของรัฐบาล

มาเลเซียชุดปัจจุบัน รวมทั้งการศึกษาเปรียบเทียบสิทธิของชาวไทยในประเทศ
อื่น ๆ โดยการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับนโยบายดังกล่าว

2.2 ควรเปรียบเทียบสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
การปกครองของชาวสยามในมาเลเซียกับชาวไทยพลัดถิ่นในเมียนมาร์ เพื่อจะได้
ทราบถึงความแตกต่างระหว่างชีวิตความเป็นอยู่ของชาวสยามในมาเลเซียและ
ชาวไทยพลัดถิ่นในเมียนมาร์

เอกสารอ้างอิง

- Aryuwatthana, T. (2004). *Thai in Malaysia*. Bangkok: Buddha Press.
- Attorney of Malaysia. (2020). *Federal Constitution, 1957*. Retrieved
June 26, 2020 from www.agc.gov.my
- Bunmak, S. (2013). Thai Restaurants in Australia: The Reflection of
“Thai-ness” and “Adaption”. *Journal of Liberal Arts, Prince
of Songkla University*, 5(1), 90-103.
- Chantavanich, S. (2016). *Methods of Qualitative Research*. (23th ed.).
Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Chuenglertsiri, P. (2018). *Equality in Inequality: The Life of Thai
Housewives in the UK*. Retrieved August 26, 2020 from
[https://www.the101.world/a-life-of-thai-housewife-in-great-
britain/](https://www.the101.world/a-life-of-thai-housewife-in-great-britain/)
- Chotisut, C. (2014). Bumiputera: Racial Policies in Malaysia.
Parichart Journal, 27(1), 78-97.
- Duangchan, P. (2008). *Social Process for Thai Maintaining and
Inheriting of Thai People Living in the Northern State of
Malaysia*. Songkhla: Thaksin University.
- Jullasap, S. & Nooaim, B. (2020). The Siamese in Perlis Malaysia :
Background Status and Maintaining. *Journal of MCU
Nakhondhat*, 6(10), 6094-6107.

- Julsiriwong, C. (1999). *Economic and Political Development Malaysia*. Bangkok: Kobfai.
- Meesantan, C. (2018). Temples and the Existence of Thainess Through the Siamese in the State of Perlis and Kedah, Malaysia. *NIDA Development Journal*, 15(2), 169-205.
- Mohamed Yusoff Ismail. (1993). *Buddhism Ethnicity : Social Organization of a Buddhism Temples in Kelantan*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- Nakseethong, P. & Puttichot, A. (2009). *Thai People in Kedah : A Study of Thai's Existence in History (1909 - 2007)*. Bangkok: The Thailand Research Fund.
- Promsaka Na Sakolnakorn, T. (2018). *Conflict Management and Peace Process in ASEAN*. Bangkok: O.S. Printing House.
- Ruenkaew, P. (2015). *Research Project to Gather Basic Information about Thai people and community formation in Singapore, Malaysia, Vietnam, Taiwan, and Japan*. Bangkok: The Thailand Research Fund.
- Ruengnarong, P. (1988). *The Study of Thai communities in Kedah*. Pattani: Prince of Songkla University.
- Thaweessit, S., Sunpuwan, M., & Chuanwan, S. (2013). *Population and Society in ASEAN : Challenges and Opportunities*. Bangkok: Octoberprint.
- Thianthong, D., Tangtrongpaioj, S., Aree, S. & Baru, W. (2008). *The Comparative Policies of Management toward the Problem of Minorities of Muslim Countries in Asia : Case Study Malaysia, Indonesia, and Turkey*. Bangkok: Muslim Studies Center, Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University.

- Thongjiaw, W., & Thongjiaw, A. (2013). *ASEAN History*. Bangkok: Saengdao Press.
- Tipsrinimit, N. (2011). *The Cultural Identities of the Thai People in the Northern States of Malaysia*. (Doctor of Philosophy). Mahasarakham University.
- Tulyasak, A. (2014). Social and Ethnic Inequality in Malaysia (A Case Study of Bumiputera Policy with Chinese People). *Prachatai*. Retrieved June 26, 2020 from <https://prachatai.com/journal/2014/05/53364>
- Wikipedia. (2020). *Malaysian Siamese*. Retrieved June 26, 2020 from http://th.wikipedia.org/wiki/Malaysian_Siamese
- Winzeler, R. L. (1985). *Ethnic Relation in Kelantan : A Study of the Chinese and Thai as Ethnic Minorities in a Malay State*. Singapore: Oxford University Press.